

Udeleženci pred ljubljanskim Magistratom.
Foto: Marijan Javoršek, Ljubljana, 27. 6. 2013 (arhiv SŠM)

Torta z motivi iz šolske zgodovine.
Foto: Marijan Javoršek, Ljubljana, 26. 6. 2013 (arhiv SŠM)

DEDIŠČINA ŠOLSTVA NA 15. MEDNARODNEM SIMPOZIJU ŠOLSKIH MUZEJEV Ljubljana, 26.–29. junij 2013

Šolstvo je nepogrešljiv sestavni del našega vsakdanjega življenja. Z njim se tako ali drugače sreča vsakdo med nami. Dediščina šolstva ima dolgo in bogato tradicijo, zato se s tovrstno dediščino ukvarja kar lepo število ljudi in ustanov. V Evropi in drugod po svetu je okoli 700 muzejev, ki zbirajo, hranijo in predstavljajo zgodovino šolstva. Njihova velikost in dejavnost sta raznovrstni, od majhnih krajevnih in društvenih zbirk do nekaj nacionalnih muzejev, kakršen je tudi (čeprav prostorsko in kadrovsko skromen) Slovenski šolski muzej. Z zgodovino šolstva, pedagogike in vzgoje se poleg muzejev ukvarjajo tudi raziskovalci na univerzah in inštitutih.

Dejstvo, da se toliko ljudi ukvarja s šolsko zgodovino, me je leta 2001, na takrat že 9. mednarodnem simpoziju šolskih muzejev, presenetilo v Bad Leonfeldnu v Avstriji, ko sem prvič vstopila v mednarodni svet poznavalcev šolske zgodovine. Predstavniki Slovenskega šolskega muzeja so s simpozijem povezani že od njegovih začetkov; prvi simpozij je bil leta 1984 v avstrijskem Michelstettnu. Simpoziji potekajo bialno v različnih državah, v zadnjem obdobju v Nemčiji, Švici, na Norveškem, v Franciji in pred dvema letoma v Brixnu v Italiji.

Leta 2013 je organizacija 15. mednarodnega simpozija šolskih muzejev in raziskovalcev šolske zgodovine (15th International Symposium on School Life and School History Museums & Collections) pripadla Sloveniji. Organizator simpozija je bil Slovenski šolski muzej (SŠM) v sodelovanju z Zvezo zgodovinskih društev Slovenije (ZZDS) in ICOM-om Slovenija ter s slovenskim in z mednarodnim znanstvenim in organizacijskim odborom. Vodja in koordinator projekta je bil dr. Branko Šuštar, muzejski svetnik v Slovenskem šolskem muzeju. Simpozij je med 26. in 29. junijem 2013 potekal v prostorih Srednje zdravstvene šole Ljubljana. Vsebinska tema simpozija je bila združena v na-

slovu Povezovanje v izobraževanju (Creating links in education). Udeleženci so v svojih prispevkih prikazovali zgodovino učiteljskega poklica in učiteljskega povezovanja tako v društvih (izobraževanje, pedagoška dejavnost, sindikalne vsebine) kot v okolju, kjer so opravljali svojo pedagoško nalogo. Poleg osrednje teme so vsebino simpozija dopolnjevale še predstavitve različnih šolskih muzejev, med katerimi sta zlasti izstopali predstavitve v vseh pogledih velikih načrtov novega nacionalnega šolskega muzeja v Dordrechtu na Nizozemskem in živa predstavitve šolske in učiteljske dediščine v Avstraliji, kjer bodo čez dve leti organizirali naslednji, 16. simpozij.

Petnajsti simpozij v Ljubljani se je začel z uvodnimi predstavitvami in nagovori, med njimi tudi državnega sekretarja na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS, Aljuša Pertinača, ki je poudaril pomen Slovenskega šolskega muzeja. S prikazom glasbene šolske dediščine je udeležence pritegnila glasbena skupina Muzealije, še zlasti pa je navzoče na slovesnem sprejemu povezala torta, okrašena z motivi iz šolske preteklosti, ki je hkrati zaznamovala dva jubileja: 15. mednarodni simpozij šolskih muzejev in 115 let Slovenskega šolskega muzeja.

Ob simpoziju je izšla knjiga povzetkov (objavljena tudi na spletni strani SŠM: <http://www.ssolski-muzej.si/slo/symposium2013.php>) z 68 prijavljenimi predavanji, ki jih je pripravilo 78 avtorjev iz 29 držav. Skupno se je simpozija udeležilo okoli 110 udeležencev iz 25 držav. Največ jih je bilo iz bližnjih ter iz bolj oddaljenih evropskih držav pa tudi iz Brazilije, Avstralije, Nigerije, Japonske. Med predavatelji je bilo več priznanih univerzitetnih predavateljev in strokovnjakov z inštitutov ter iz različnih šolskih in pedagoških muzejev. Delo je potekalo v plenarnem delu konference in zaradi velikega števila referentov še v paralelnih sekcijah. Delovni jezik simpozija je bila angle-

* Mag. Marjetka Balkovec Debevec, univ. dipl. etnol. in prof. zgod., muzejska svetnica, Slovenski šolski muzej, 1000 Ljubljana, Plečnikov trg 1, E-naslov: marjetka.balkovec@guest.arnes.si

ščina, da pa bi posebej izpostavili tudi pomen jezikov posameznih narodov, je bila organizirana še t. i. babilonska sekcija, kjer so bili referenti združeni po jezikovnih podobnostih, na primer referenti, ki so svoje prispevke predstavili v slovanskih jezikih (Hrvaška, Srbija, Slovaška, Belorusija) in referenti z nemškega jezikovnega področja.

V delovnem programu simpozija so predavatelji ob osrednji temi Povezovanje v izobraževanju predstavili raziskave o poklicni vlogi učiteljev in učiteljic ter posebej učiteljskih društev pri razvoju šolstva in pedagogike pa tudi kulturnega in drugega razvoja. Namen povezovanja učiteljstva v učiteljska društva je bil med drugim povezan z uveljavljanjem poklicnih, tudi sindikalnih interesov. Pod okriljem učiteljskih društev se je razvijalo pedagoško izobraževanje (vključno z nadaljnjim izobraževanjem in izobraževanjem odraslim), izhajal je pedagoški tisk različnih idejnih usmeritev, pomembna je bila izdajateljska dejavnost, napredovanje šolstva ob idejah, ki so jih prinesla učiteljska zborovanja, na pobudo učiteljskih društev pa so nastajali tudi šolski muzeji. Teme so bile raznovrstne in so ponujale številne evropske oz. mednarodne primerjave, od podob zgodovine šolstva v raznih muzejih do pedagoških tem, povezanih z delovanjem učiteljskih društev ter s podobami učiteljev. Zlasti je pritegnila zanimiva analiza karikatur učiteljev, ki jo je predstavil univerzitetni profesor Walter Müller z nemške univerze Würzburg.

Med referenti je sodelovalo 11 slovenskih predstavnikov. Razvoj slovenskih muzejev je predstavila ddr. Verena Vidrih Perko, Vladimir Tkalec je predstavil delovanje pedagoškega sindikalnega združevanja kot enega od elementov povezovalca in spodbujevalca pedagoškega razvoja. Tina Palaič je na svoji raziskovalni poti spoznala nov nacionalni šolski muzej v Indoneziji, prikazala je njegovo delovanje in predstavila idejo »enotnost v različnosti«. Slovenske učiteljice v Avstraliji je kot vez dveh domovin predstavila dr. Breda Čebulj Sajko. Dr. Edvard Protner je raziskal delo češkega pedagoga Gustava Adolfa Lindnerja, ki ga je poklicna pot pripeljala v Slovenijo (gimnazija Celje med letoma 1854 in 1872), bil pa je tudi pomemben član Društva za znanstveno pedagogiko. Dr. Branko Šuštar je poleg uvodne

predstavitev o povezovalni vlogi šolskih/pedagoških muzejev in simpozijev udeležencem predstavil prispevek o poklicnem povezovanju učiteljstva v večnacionalnih državah, Mateja Ribarič je podala prispevek o društvenem povezovanju slovenskih učiteljic in poudarila pomen tega povezovanja pri delu ženskega gibanja na Slovenskem 1898–1948, mag. Marjetka Balkovec Debevec je prikazala pomembno vlogo učitelja kot povezovalca z okoljem, kjer je živel in delal. Izpostavila je povezovanje s starši, učitelja kot pomembnega vzgojitelja, raziskovalca krajevne in šolske zgodovine, opozorila na delovanje učiteljstva v društvenem, kulturnem in gospodarskem razvoju. Mag. Andreja Rihter je podala prispevek o državljski vzgoji in zgodovini v učnih programih, o medicinskih sestrah v šolstvu je spregovorila Martina Škrabec, Tea Anžur pa o ljubljanskem društvu univerzitetnih profesorjev. Referati udeležencev so prinesli nova zanimiva spoznanja, predstavljene so bile različne izkušnje, ki jih je mogoče koristno uporabiti pri vsakodnevnem muzejskem delu, pomembni so novi kontakti in navezovanje stikov z ljudmi iz enakega ali podobnega delovnega področja. Vsekakor pa zajema organizacija tovrstnega simpozija tudi pomembno promocijo Slovenije. Tako so udeleženci v dneh simpozija spoznali Ljubljano, se udeležili sprejema na Magistratu, spoznali Ljubljanski grad in mestne ulice, mesto pa so si ogledali tudi z Ljubljance ter se dlje časa zadržali v Slovenskem šolskem muzeju. Organizatorji so pripravili še ogled Kamnika, kjer so si udeleženci v Medobčinskem muzeju ogledali stalno razstavo in predvsem gostujočo razstavo Slovenskega šolskega muzeja o oblačilnem videzu učiteljev in učencev skozi čas »Kaj naj oblečem za v šolo?«. Poleg drugih gorenjskih lepot in dobrot so si udeleženci ogledali tudi blejski grad, kjer jih je sprejel župan občine Bled, sicer etnolog, Janez Fajfar. Udeleženci 15. mednarodnega simpozija šolskih muzejev in raziskovalcev šolske zgodovine so organizatorjem izrekli številne pohvale, iz Slovenije so odhajali tako z nekaj novimi spoznanji o deželi in prestolnici ter predvsem z novimi spoznanji iz zgodovine šolstva. V načrtu je še izid zbornika zbranih prispevkov simpozija, ki bo tako zaokrožil temo o povezovanju v izobraževanju in simpoziju dal dodatno vrednost.

